

Norges vassdrags- og energidirektorat
v/ Vassdrags- og energidirektør Anne Britt Leifseth (fung.)

Oslo, 22.02.2019

Forventningsbrev til «Nasjonal ramme for vindkraft på land»

For DNT er det viktig at Nasjonal ramme for vindkraft på land blir et godt redskap for å skjerme verdifulle natur- og friluftslivsområder mot videre vindkraftutbygging.

Vi viser til DNTs 39. landsmøte 2018 og vedtatt resolusjon om «Nasjonal ramme for vindkraft på land» (vedlagt). Vi forventer at det videre arbeidet innfrir de krav og ønsker som er lagt frem i resolusjonen. DNT og våre medlemsforeninger har også gitt innspill underveis i NVEs arbeid med nasjonal ramme. Nedenfor har vi konkretisert våre forventninger til innhold og prosess for nasjonal ramme videre.

Kunnskap og føre var-prinsippet

Vi har merket oss at Miljødirektoratet har påpekt store kunnskapsbehov i en rekke temarapporter til «Nasjonal ramme for vindkraft på land». Miljødirektoratet viser i innspill til eksklusjonsrunde 3 at det foreligger en betydelig usikkerhet i datagrunnlaget og manglende kunnskap om en rekke temaer. I Miljødirektoratets anbefalinger til eksklusjonsrunde 3 velger de likevel ikke å foreslå at arealer der usikkerheten er stor ekskluderes. Miljødirektoratet understreker: *«Vi presiserer at de anbefalte eksklusjonene absolutt ikke er noe godkjentstempel for utbygging av områder som ikke er ekskludert».*

DNT mener føre var-prinsippet må legges til grunn for arbeidet med nasjonal ramme, slik at områder der det mangler mye kunnskap om friluftslivs- og naturverdier ikke åpnes for vindkraftutbygging, jf. Grunnloven § 112 og naturmangfoldloven § 9. Vi forventer at prosessen bygger på kunnskap, og at dette legges til grunn for utformingen av den nasjonale rammen og antall områder som blir identifisert i det endelige forslaget, jf. naturmangfoldloven § 8, kulturminneloven § 9 og friluftslvsloven §§ 21 og 22. Vi forventer at det med forslaget følger en vurdering etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§ 7-12 og de nasjonale miljømålene. Vi forventer også at NVE synliggjør kunnskapsbehov og usikkerhet i forslaget til «Nasjonal ramme for vindkraft på land».

Verdifulle natur- og friluftslivsområder må ekskluderes!

Miljødirektoratet har påpekt at større sammenhengende naturområder på generell basis har stor verdi for mangfoldet av friluftslvsområder, natur og landskap i Norge og for naturens evne til klimatilpasning. Vi er enig med direktoratet og forventer at verdifulle natur- og friluftslvsområder ikke blir identifisert som «mest egnet» for vindkraft. I brev fra olje- og energidepartementet til Norges vassdrags- og energidirektorat, 11.5.2015, blir det presisert: «Store sammenhengende naturområder med urørt preg har stor verdi for naturmangfold,

friluftsliv og ofte landskap. Det må gjøres en konkret vurdering av eventuelle konsekvenser for slike områder».

DNT mener at følgende områdetyper må ekskluderes fra nasjonal ramme, av hensyn til natur og friluftsliv:

- Urørt natur: DNT vil ekskludere all villmark og andre inngrepsfrie naturområder, dvs. natur som ligger minst én km fra nærmeste tekniske inngrep. Slike områder har store naturverdier og artsmangfold, og en helt spesiell betydning i friluftslivet, og må skjermes fra vindkraftutbygging.
- Mye brukte friluftslivsområder: Det bør ikke bygges vindkraft i verdifulle friluftslivsområder som bymarker og byfjell, eller i det sentrale hytte- og rutenettet for friluftslivet. Disse områdene har stor verdi for alle som er glade i å bruke naturen, og naturopplevelsen i områdene vil forringes kraftig ved utbygging av vindkraftanlegg. På friluftslivsområdet har Miljødirektoratet kun anbefalt å ekskludere områder som er formelt vernet med formål friluftsliv, statlig sikrede friluftslivsområder og noen utvalgte friluftslivsområder av nasjonal verdi. DNT mener at flere områder må tas ut av rammen, basert på sin friluftslivsverdi. Regjeringen har som mål at alle kommuner skal ha gjennomført kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder innen utgangen av 2019. Det mangler derfor fortsatt data fra kommunene på dette feltet som ikke vil være ferdigstilt til 1. april.

DNT mener NVE også må se nærmere på muligheten for å ekskludere villreinområder (ikke bare nasjonale) og nærområder til naturreservater, nasjonalparker og landskapsvernområder.

I tillegg til dette må det gjøres lokale vurderinger med god involvering av befolkningen og lokale foreninger, for å sikre ivaretagelse av lokale og regionale verdier knyttet til natur og friluftsliv.

Videre prosess

I den videre prosessen etter at rammen presenteres 1. april forventer vi at det legges til rette for god medvirkning fra befolkningen. Forslaget i sin helhet må være gjenstand for en offentlig høring med regionale møter som i størst mulig grad bøter på de manglene vi har sett i prosessen med *Nasjonal ramme* hittil. Saken er omfattende, viktig og nasjonal. Vi forventer derfor at høringsfristen minimum vil være på seks måneder. Det må settes av tilstrekkelig med tid til å gjennomføre høringsmøter.

Stortinget behandlet stortingsmeldingen «Kraft til endring» i juni 2016. Energi- og miljøkomiteen viste til at en nasjonal ramme for vindkraft skulle «bidra til å dempe konflikter, sikre at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt og gi en forutsigbarhet for både lokalsamfunn og utbyggere». Retningslinjene som er nedfelt i Den europeiske landskapskonvensjonen må derfor følges, siden vindkraftutbyggingen i stor grad endrer landskapet. Metodene innebærer informasjon, medvirkning/deltagelse og konsultasjon, noe som hittil ikke er ivare tatt i *Nasjonal ramme*. Prosessen etter 1. april må bøte på dette, og

samtidig ta lærdom av gode erfaringer fra andre land når det gjelder medvirkning og konfliktdemping.

I arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft på land skal det også vurderes om «rammen skal legges til grunn for vurderingen av hvilke ikke-realiserte konsesjoner som videreføres og i spørsmålet om tidlig avslag». Vi mener at grunnlaget for tidlig avslag må styrkes og at ikke-realiserte konsesjoner må gjennomgås. Samtidig forventer vi at *Nasjonal ramme* legger til grunn sumvirkningsvurderinger for allerede gjennomførte naturinngrep.

Rammen har foreløpig ikke en tilstrekkelig mekanisme for å avvise prosjekter som ligger utenfor områdene som pekes ut som «mest egnet». Det skal fortsatt være mulig å søke om bygging i slike områder, men mindre sannsynlig å få konsesjon. Vi forventer at områder som faller utenfor de «mest egnede» i rammen, gis tidlig avslag.

DNT ser fram til at utkastet til en nasjonal ramme for vindkraft på land legges fram 1. april, og vil sammen med våre foreninger bidra til at den på best mulig måte ivaretar natur- og friluftslivsverdier som er viktig å ta vare på for fremtidige generasjoner.

Med vennlig hilsen

(sign)

Per Hanasand
Styreleder i DNT

Dag Terje Klarp Solvang
Generalsekretær i DNT

Kopi:

Olje- og energiminister Kjell-Børge Freiberg
Statssekretær Rikard Gaarder Knutsen
Statssekretær Liv Lønnum
Politisk rådgiver Bjørn Siem Knutsen

Klima- og miljøminister Ola Elvestuen
Statssekretær Atle Hamar
Statssekretær Sveinung Rotevatn
Politisk rådgiver Astrid Knutsen Hårstad

Prosjektleder «Nasjonal ramme for vindkraft på land» i NVE, Erlend Bjerkestrand
Seksjonsleder Svein Grotli Skogen, Miljødirektoratet

Vedlegg: Resolusjon fra DNTs landsmøte 2018.